

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, November' 2dikán, 1824.

Nagy Britannia.

A' laistromát azon summáknak, melyeket a' külső Hatalmasságok Angliában az 1818-dik esztendőtol fogva költsön vettek, ekképpen közli a' Párisi Monitor:

Költsön vettek

Columbia	-	1822-ben	—	2,000,000
detto	-	1824-ben	—	4,750,000
Chili	-	1822-ben	—	1,000,000
Mexiko	-	1824-ben	—	3,200,000
Buenos - Ayres		1824-ben	—	1,000,000
Peru 1822 és		1824-ben	—	1,200,000
Brasilia	-	1824-ben	—	3,200,000
Spanyol ország		1821-ben	—	1,500,000
detto		2823-ban	—	1,500,000
Portugallia		1823-ban	—	1,500,000
Dania	-	1822-ben	—	3,000,000
Austria	-	1823-ban	—	2,500,000
Pruszsia	-	1818-ban	—	5,000,000
detto	-	1822-ben	—	3,500,000
Orosz Birodal.		1822-ben	—	3,500,000
Nápoly 1821 és		1822-ben	—	6,165,000
detto	-	1824-ben	—	2,500,000
Görög ország		1824-ben	—	800,000

Mindegygyütt 47,815,000 font Sterlingeek, melly summa, ha a' Sterling fontot 10 ezüst forintra számláljuk, 478,150,000, kevés hijján 500 millió, vagy fél milliárd forintokat téssen.

Az Anglusoknak napkeleti Indiai hadakozásaik olly hathatósan folytattatnak, hogy nagy következesek által koronáztatnak-meg, és még mostanság bajosan

lehet ezeknek elvégeztetését reménleni. Ezen hadakozás az Avai Király ellen folytattatik, kinek birtokai közzé tartozik a' Birmánok' nemzete. Ezen hadakozásra nekünk is szükséges leszen időnként vissza térni, mint hogy már csak eddig is nevezetes verekedések fordultak köztök elé. A' napkeleti nemzeteknek különösségeiket is esmerni tanuljuk ezen tudósításoknak olvasása által. Most legelőbb is azon Proklamátziót közöljük summásan, melyet az Anglusok ezen hadakozásnak elkezdésére nézve kiadtak. A' Proklamátzió azon Assám nevű nemzethez van intézve, melly az Anglusoknak tőszomszédja. —

„Assámi lakosok! Jól tudjátok, hogy a' Birmánok néhány esztendő előtt a' ti vidékeitekre hadi seregeket hoztak, 's azolta a' ti Radschvátokat (Fejedelmeteket) a' thronusrol elkergették, tartományaitokat Feleségeiteket, és Teheneiteket (mellyeket mint tudva van, minden Indusok szenteknek tartanak) megöldökölték, templomaitokat lerontották, 's több egyéb bűnöket is követtek-el, úgy hogy sok lakosaitok a' mi birtokainkban kéntelenítették magoknak menedéket keresni, szüntelenül segedelemért esdekelvén nállunk. Ámbár minket az ő szenvedéseik megillettek: mind azonáltal, mint hogy a' Birmánok Fejedelmével az Avai Királlyal szövetségben voltunk, eddig magunkat az Assami lakosok' dolgába nem avathattuk. Hanem már most, midőn az ő Birmánus Felsége vezérjei a' véllünk szövetségben lévő független Cachar nemzet ellen is hadakozást indítottak, 's valamint másutt úgy ott is olly go-

noszságokat követtek-el és olly kevély és ellenséges beszédekre fakadtak, hogy nekünk háborút kellett ellenük kezdenünk: erre nézve már most eljött a' kedvező idő, hogy elnyomóitoknak kezeikből titeket is megszabadthassunk. Győzedelmes seregeink már túl mentek határainkon, 's a' kevély ellenséget nem soká túl kergetjük a' Barmakhon, és mi meg nem nyugszunk addig, míg a' Asam nemzetnek békességet és bátorságot nem szerzünk. Jertek hozzánk tehát a' jelenvalótól és jövődtől semmit se' félvén; adjatok seregeinknek kész pénzért eleséget; 's el ne bocsássatok kezeitek közzül az arravaló alkalmazhatóságot, hogy azokkal, kik néktek jillysok nyomorúságot okoztak, boszszuállásokat megéreztetnétek. Mi nem azért jövünk országotokba, hogy azt megakarnók hódoltatni, hanem azért, hogy ellenségünket megfoszszuk attól a' módtól, hogy nekünk árthasson. Tudjátok-meg tehát, hogy mi vissza nem jövünk földeitekről addig, míg a' magunk ellenségét a' ti határaitokról el nem kergetjük, 's néktek a' ti szükségeitek' telyesítettésére 's boldogságtoknak élémozdittatására megkívántató Országglást helyre nem állítjuk."

Azolta, hogy ezen hadakozás elkezdődött, két nevezetes hadi történet fordult-elé. Az egygyik a' Birmánok legfőbb kikötőhelyének R a n g u h n a k s' az ezen nevű városnak az Anglusok által a' mult Majusban egy embernek elvesztése nélkül lett elfoglaltatása. A' másik az Anglusoknak Ramuh városánál, Bengalának dél-keletre legszélül fekvő határanál a' Birmánok által történt meglepettetése 's megverettetése.

Az első történetnél a' fegyveres seregeket Sir C a m p b e l Archibald, a' hajókat pedig Commodor G r a n t vezérlették. Ezen expeditziónál Madrasi és Bengalai fegy-

veres hajós osztályok voltak jelen. A' hajók a' seregekkel részint Aprilis' végén részint Majus' elején érkeztek-meg a' kikötő helyre, melly az Adaman-szigetén a' Coruwallis nevű kikötőhely vala. Innét Majus' 5-kén eveztek-ki a' hajók három csapatokban. Egygyik csapat Cheduba, a' másik Negrais szigeteknek, a' harmadik pedig, tudniillik a' legerőssebbik, a' Ranguhn vize' torkának és kikötőhelyének elfoglalására siettek. Brigadéros Campbel maga is ezen utolsónál volt. Ő Majus' 10-kén érkezett-meg a' víz' torkához, a' hol más nap reggelig vasmacskákon állván, akkor a' vizen feléle evezett. Elöl hadi hajóji, ezek után azon szállító hajók mentek, mellyek a' fegyveres seregeket vitték. Néhány órák alatt mindnyájan megérkeztek a' városhoz; 's ezen idő alatt az ellenségtől csak néhány ágyúlövést kaptak a' víz' partjáról. Ekkor Commodor G r a n t, ki a' Liffey nevű hajón ült, a' várossal általellenben, holaz ellenség egy 12—16 ágyús battriáról reájok tüzet adni készen állott, megállapodván, várta hogy mit fog kezdeni az ellenség. Az Anglus vezérek Campbel és Grant még nem akarták, mint a' tudósításban kifejeztetik, csak az emberiségre való tekintetből a' verekedést elkezdni, reménlén hogy az ellenség az Anglusoknak igen nagy hadi erejét látván, magát a' veszedelemnek nem fogja kitenni, 's a' város' előljáróji talám önként alkudozásra fogják magokat venni. De az ő fejességek 's boldonságok nékiek ellenkezőt jóvallott. Az ellenséges ágyúzók a' mondott battriáról a' reánkvaló tüzelést, hanem felebbébb gyáva módon, elkezdették; de a' Liffey őket csak néhány lövések által elhalgattatta, és ők a' dolgot azonnal futásra vévén a' battriát oda hagyták. Erre nézve az Anglus Commodor se' folytatta az ágyúzást, hanem a' Regementek készítették magokat a' kiszálláshoz. Két Brigadák ültek csajkákra 's úgy készen állottak, hogy

akár melly szempillantásban megindulhasanak.

Hanem az alatt, míg ezen készültek tétettek, a' Birmanok ismét vissza tértek az elhagyott Batteredákba, 's az ágyúzáshoz ismét hozzá fogtak; azonban a' Liffey most is csak néhány lövések által elhalgattatta őket. A' fegyveres seregek az alatt az elejükbe szabott rendelés szerént nagy bátorsággal kiszállottak, 's nem telt 20 minutum belé, hogy a' vár bástyájirol az Anglus zászlók függtek-le, a' nélkül, hogy a' seregek csak egy lövést is tettek vagy csak egy embert is elvesztettek volna. Az ellenség se' sokat veszthetett, mert nagy sebességgel futásra vette a' dolgot, 's mindezek a' környülállások úgy reá ijesztettek a' városiakra is, hogy a' sok ezer lakosok közül alig maradott a' városban száz ember, a' többek mind az erdőkbe futottak-ki.

Az Országlószék' tagjai elsők voltak a' futók között, 's azon tizenegy Európai emberek közzül is, kiket az Anglusoknak megérkezésekor fogságra tettek vala, hetet magokkal együtt elhurczoltak. Hármat nagy sietségben a' tömlöczben hagytak, kiket az Anglusok azonnal elbocsátottak. A' fogjok, kiket a' Birmanok elvittek, mind Anglusok voltak, csak két Amériikai Missionarius találtatott köztök, kik közzül Hough nevűt a' Birmanok magok elbocsátottak, és a' Liffey hajóra küldöttek az Anglusokhoz, olly izennel, hogy ereszkedjenek alkudozásra, 's diktáljanak feltételeket, 's tudják-meg, hogy azon 7 Anglus fogjoknak sorsa egészszen attól leszen függesztetve, hogy az Anglusok micsoda választ fognak vissza küldeni. Ezeknek válasza a' Birmanokhoz a' volt, hogy már most, midőn a' város az Anglusok' kezében van, a' Birmanok későn kívánnyák a' feltételeket, 's csak annyit kívánhatnak, hogy a' lakosok' személyye és tulajdona ne bántattassanak, 's ez is csak arra az esetre ígértethetik-meg, ha a' 7 foglyok

minden haladék és bántódás nélkül kiadattanak, és tudják-meg a' Birmanok, hogy ha ezen embereken valamely bántódás történik vagy talám valamelyik megölettetik, azért az ő egész országok tűzzel és vassal felprédáltatik.

Ezen izenettel vissza küldetett az Amériikai Missionarius az erdőbe a' város' előljárójához, de reájok nem akadhatett; kétségkívül onnét is tovább futottak volt, melyre nézve az Anglusok nagy nyughatatlanságok bözött töltötték-el a' mondott foglyokra nézve a' bekövetkezett éjszakát. A' foglyok azonközben egy recognoscírozó csoport által minden bántódás nélkül de nagyon megkötöztetve más nap reggel megtaláltattak. A' stázsák elhagyták volt őket.

Ágyút, mint Sir Campbel írja, annyit találtak az Anglusok Ranguhn városában, hogy az egész országban nem gondolták volna, hogy annyi legyen; már most azoknak a' batteriákrol a' hajókra való hordatásában foglalatoskodnak; hanem az ágyúk nem igen jók. Örömmel jelenti Sir Campbel, hogy a' Birmanoknak egész országában csak egygyetlenegy Anglus találtatik, kinek neve Gauger és a' ki most Avában tartozkodik. Gondolja Sir Campbel, hogy a' más két expeditziók is illy szerencsésen elfoglalták a' feljebb megnevezett szigeteket.

A' másik nevezetes hadi történet az Anglusok és Birmanok között Ramuh mellett Bengalának dél-keleti határánál fordult elé. Erről ekképpen irt Chittagongból egy Anglus tiszt Május' 25-dik napján: —

„Kapitány Noton, a' ki Ramuhban egy oda küldetett Anglus csapatot vezérelt, Május' 8-kán arról tudósított, hogy 150 Birman-katonak onnét négy mértföldnyi távolságra a' Rutnapullungi bevágott útnál meg mutatták volna magokat. Má

jus 9-kén bizonyos tudósítás érkezett Ramuhba, hogy egy ellenséges sereg a' nevezett helységnél megérkeván, azt körülkerítette. Kapitány Noton ezen hírnek halására három Anglus kompániákkal, 'snéhány Mugokkal (az Anglusokkal szövetségben lévő tartomány' katonáival) azonnal útnak indult Ruttnapullung felé, a' helynek kikémlélésére, 's a' betegeket 's egyéb készüléteket Ramuhban a' tartományi katonaságnak őrizete alá bízta. Midőn mi (ezen tudósító tiszt is jelen volt a' verkedésben) a' nevezett bevágott úttól félórányi távolságra lettünk volna, a' melly éjjel 10 óra tájban esett, a' Birmánok egy sűrű erdőből hirtelen és hevesen ránk tüzeltek. Kapitány Noton lovát megfordítván vissza ugratott, hogy két 5—5 fontos ágyújit, mellyeket elefántok hoztak, elé állítsa, Campbel Zászlótartónak pedig megparancsolta, hogy a' három Kompániákkal nyomúljon előre. A' Zászlótartó úr tellyesítette a' parancsolatot, 's jó darabig folytatta a' tüzelést, míg azt vette észébe, hogy az ellenség ágyúinkat el akarja venni, melyre nézve azokból arra tüzet adatott 's azután bajonétokkal rohant néki. Itt ekképpen vissza verettetett az ellenség és elvesztett 40 embert. A' mi vesztesünk 7 holt és 9 megsebesedett emberekből állott. A' mi tisztjeink azonközben hadi tanácsot tartván azt határozták: hogy, mivel Ruttnapullungban semmi eleség nintsen, 's egyszersmind attól is lehetne tartani, hogy az ellenség más felől Ramuhba benyomulhatna, 's ott találtató magazinumainkat elfoglalhatná, oda térjenek vissza 's hozzanak eleséget Ruttnapullungba. A' mi Kompániáink tehát 10-dikben reggel Ramuh felé vissza tértek, a' nélkül, hogy az ellenség őket egy nyomig is kergette volna. A' Ruttnapullungi bevágott útnak védelmezését a' véllünk lévő tartományi katonaságra bizván nagyon elhültünk rajta, hogy Ramuhhoz lett visz-

szaérkezésünkör már ezen nemzeti katonaság' Kommandánsát a' Jemedart is ott találtuk, 's mint hogy ez sem egy emberét sem semmi munitzióját el nem vesztette vala, azt gondolhattuk, hogy egy puska-lövés nélkül hagyta oda Ruttnapullungot. Ezen környülállásra nézve jónak találta Kapitány Noton Chittagongba segítségért irni. Illy bizontalankodások között telt-el az idő Május' 13-kaig, a' melly napon 10,000 emberekből álló ellenség Ruttnapullungtól Ramuh felé közelgetett, 's már csak 300 ölnyi távolságra lévén töllünk, ott magát körül sánczolta, 's oly módon megfészkelte, hogy jobb szárnyát és a' hátát a' víz és egy tó fedezték, melly mellett a' mi szélső strázsa csoportjaink állottak. Bal szárnyát hasonlóképpen egy olly tó fedezte, a' melynek partján is a' mi szélső vigyázóink állottak.

„Igy állottunk Május' 16-kaig, midőn azt vettük észünkbe, hogy a' Birmánok a' magok sánczaikkal nagyon előre haladtak, úgy hogy 17-dikben már csak 12 lépésnyire állottak a' két tónak partjaitól, sőt hogy a' bal szárnyunk felől lévő tót már el is foglalták, mint hogy a' tartományi katonaság, melly ezen tónak védelmezésére rendeltetett vala, tanyáját oda hagyván nagy sebességgel futásra vette a' dolgot.

„Mi ekképpen bal szárnyunkat védelem nélkül lenni szemlélvén, segítségünkre semmi seregeket érkezni nem látván, seregeink eleség dolgában nagy fogyatkozást szenvedvén, 's ahoz, hogy hathatós ellentállásra alkalmasok lehessünk, a' nagy lankadottság miatt semmi reménségünk nem lévén, Kapitányunk kéntelennek lenni szemlélé magát ágyújinak, mint hogy külömben se vala módja elvitette-tessekre, ott hagyására, és seregeinek Ramuhból való vissza vonására, a' melly legjobb renddel ment véghez egy fél óráig, a' melly idő alatt a' tüzelést is sza-

kadatlanul folytattuk mind addig, míg a számtalan ellenségtől magunkat minden felől kergettetni szemléltük, 's lovassága által egész a víz partjaig nyomattattunk.

„Már itt vége leve annak, hogy hátrálásunkat össze csatolt rendben tovább folytathassuk; melyhez képpent minden emberünk olly módon kereste megtartását, mint legjobban lehetett: de a melyért seregeink telyességgel nem gyaláztathatnak, mert ha telyes ellankadássok 's kevés számjok mellett is még tovább helyt állottak volna, csak egy ember se jött volna vissza közzülök.

„Az ellenség pedig megfutamodásunkat látván, egész eltökéllettséggel utánnunk eredett. A szegény Kapitány Noton ekkor egy lovas Burmán katonával személlyesen össze csapván, lovaikról mind ketten halva estek-le. Kapitány Truemant a 26-dik Regimentből egy lándzsás katona döfte keresztül. Hadnagy Grigg a 25-dik Reg.ből, Kapitány Sprengle, ki ekkor a feljebb említett Mug katonákat vezérlette, Dr. Maysmor 's Zászlótartó Bennet a 25-dik R.ből, mind négyen a vízbe fulladtak. Hadnagy Scott, ki a 16-diki össze csapásban terhes sebet kapott vala, egy elefánton szaladott-el. Zászlótartó Campbel úszás által menekedett-meg. Codrington Zászlótartót pedig jó futó lova tartotta-meg.

Ranguhn városáról és kikötőhelyéről, melynek az Anglusok által egy puska-lövés nélkül lett elfoglaltatását irtuk, illy megjegyzéseket adott-ki a Londoni Star a Symes Ávába lett Követségi útazásából és a Hamilton kelet-indiai ujságából: —

„Ranguhn az egész Birmán birodalom fő kikötőhelye. A város úczái keskenyek; az apróbb házak bambus-nád-czövekekre, a nagyobbak pedig nagy geren-

da-czövekekre vagynak építetve. A lakosok számát 40,000-re teszik; a tisztikarok, a gazdagabb kereskedők, 's főbb személlyek mind a kikötő hely belső városában laknak, a hajó-építők 's al-sorsúak pedig a külső városban. Az erkölestelen személlyek számára egy egész különös úcza van lakhellyül határozatva. A sertések uczatisztító munkát tesznek, minthogy ezen állatok itt senkinek tulajdonaik nem lévén, az uczákon mindenütt szabadon széllyel járnak 's a házak előtt minden csunyaságot felszededegetnek 's megemésztenek.

Ranguhn városa kelet-indiai Man szigetének tartatik, minthogy az adósságaikat nem fizethető emberek a napkeleti Indus tartományokból eleitől fogva mind itt keresték a menedék helyet. Ezen városban minden szerencsétlen sorsra jutott idegenek nyüzsögve találatnak. Ezeket a Birmánok barátságosan szokták fogadni, 's itt ők kereskedés által isméi elé szokták magokat venni. Találatnak itt Napkeletnek minden tartományaiból való szökevények, Malabarok, Mongolok, Persák, Ormányok 's a többi, Európából pedig Portugallusok, Anglusok, Francziák.

„Ezen ritka nép-mássának minden tagjai eránt telyes vallási türedelemmel viseltetnek a Birmánok. Mindnyájok legkissebb akadályoztatás nélkül folytathatják istentiszteleti rendtartásaikat, csak a belső csendességet meg ne háborítsák, 's a Birmánok istentiszteletét, 's az ő Bálványokat, az úgy nevezett Gandmát, ne illessék. Ranguhn városát az a győzedelmes Alompra fundálta, ki a mostan uralkodó Birmán Dynastiát megfundálta, 's a ki legelső volt ezen uralkodó házból, 's a mely háznak erre nézve Dsunguhn, „tökélletességre vitt győzedelem“ a neve.

„A Birmánok, mint más Napkeleti nemzetek is nagyon szeretik a Processiókat, nagy pompával való le és fel járaso-

kat, melyre nézve alig telik el egy hét a' nélkül, hogy Ranguhnban effélék ne történének. Ilyenek történnek, mikor valami gazdag ember eltemettetik, a' ki elég vagyont hágy hátra arra a' célra, hogy neki efféle tisztesség tétetessék, vagy pedig mikor valamely ifjú a' Gandma klostromába beáll, melly alkalmatossággal az ilyeneknek szülőji és rokonai semmi költséget nem kémellenek.

„Az itt uralkodó nagy türelemet bizonyítja még az is, hogy azon egy uczán egy felé a' Muesin papot hallhatni, hogy az Islamitákat (Mohamedánusokat) hívja össze a' reggeli imádságra a' magok moschéjékbe, más felől pedig a' Portugallusok' harangja hívja a' R. Catholicusokat misére a' magok templomjokba. A' különböző vallasuak Processiójik' békességesen elmennek egymás mellett vagy szembe egymással. Ha valamely Muselmán a' maga vallásáért valakitől megbántatik, a' megbántót elébb tömlöczbe teszik; 's ha ez őtet csendességre nem indítja, akkor addig verik, míg csendességben élni meg nem tanul.“

A' Manchesteri nagy fábrikaháznak lerokadásáról ezeket jegyzik-meg az újabb tudósítások: —

„Ezen fábrikaház azon számtalanok között, mellyek a' folyó esztendőben Manchesterben 's ennek környékein építették, a' szomszéd Salfordban vala építetve, hogy a' tűz által meg ne emésztethessék, e' végre annak semmi része nem állott egyébből, csak kőből, öntött vasból és téglából. Az emeletek' boltozatai nagy lapos kövekkel voltak borittatva; 's boltozatokat vas gerendák tartották. Nagysága az épületnek kitetszik abból, hogy hét emeletekre volt építetve. Az épület' részei külömb külömb fábrikásoknak voltak bérbe adattat-

va, kik az egész épületet tele töltötték machinákkal. Annak a' Gough nevű úrnak machinái is ezen épületben voltak, a' ki azon szekeret feltalálta, a' melly gőz által hajtatik. Midőn egygyik emeletben a' kereszt-gerenda ketté tört, akkor az egész nehéz emeletnek ki kellett helyéből mozdulni, 's így történt osztán, hogy a' falak nem dőltek ugyan-le, hanem az emeletek az épület' falai között mind egymásra estek 's egymást egész a' pincze' fenekéig le nyomták. De megjegysést érdemel, hogy ez a' szerencsétlenség nem érte az egész nagy épületet, hanem annak csak azon részét, a' hol az említett Hough úr machinái voltak. A' több részekre csak annyiban terjedett-ki a' szerencsétlenség, hogy némelly dolgosok ijedtekbe az ablakon kiszökdősvén, tagjaikat megsérthették: hanem hogy a' szerencsétlenség hány embert ért, még ekkor nem tudták.

Spanyol Ország.

October' 7-kén délutáni 4 és 5 órák között a' Prádóba való bemenetelnél a' Gybele' kútjánál álló Spanyol lovas strázsa-hoz, melly azért állittatott oda, hogy az Akala nevű uczában tartatni szokott 's egész a' Prádó nevű sétáló mezőig kiterjedő Barom-vásárban a' jó rendnek fenntartására vigyázzon, egy Francia fél részeg katona, ki egy közel-lévő csapszékről támbaskodott vala ki, közelitvén; ezt hogy, zürzavart ne okozzon, a' Spanyol strázsa el akarta onnét útasítani: de a' Francia katona nem csak hogy nem engedelmeskedett, hanem a' strázsa' lovának kantárszárát is megfogni iparkodott, mellyért ez hozzá vágván, annak fején gyenge sebet ejtett. Az alatt több Spanyol katonák érkeztek a' strázsa' segítségére 's a' részeg Fr. katonát megfogván az Alcalá-uczán vinni kezdték. Azonban egy Francia poliziai lovas katona vélek szembe találkoztak.

ván azt mondja nekik, hogy ezen ember a Fr. armadához tartozik, ezt ti hát nekem által adni tartoztok, A' Spanyolok nem hallgattak a' Fr. politziai katoná' szavára. Az alatt ennek is oda érkeztek néhány pajtásai, 's kevés pillantatok alatt ember halál is történhetett volna, mint hogy már mind két rész kardot rántott vala, 's a' rossz gondolkodású emberek már minden felé beszéltek, hogy a' Franczia és Spanyol katonák özsze csaptak. Szerencsére a' Franczia Generál-Stábhoz tartozó tisztek 's a' Spanyol Adjutánsok tüstént ott termettek, 's a' Fr. részeg katoná' a' Fr. politziai katonáknak, mint a' Kötés tartja, által adatott, 's ezzel az egész lármá elcsendesedett.

Említettük közelébbi ujságunkban, hogy Peruból a' Vice-Királytól La-Sernától a' Quiloi kikötőhelyből Junius 2-dikán egy Spanyol Brigadéros indult útnak Európa felé, a' Spanyol Országlószékhez szóló Tiszti tudósításokkal. Ezen Brigadérosnak neve Don Valdomiro Esporteró, ki már, mint a' Madridi Ujság September' 30-kán írta, oda már megérkezett, 's a' hozott tudósításokban, egyebek között a' találtatik: hogy Bolívar ellen most 18,500 emberekből álló armáda van útnan négy osztályokban. Bolívarnak pedig nincs több 6000 emberinél. A' Spanyol armáda négy Osztályokban nyomul ellene. Az első Osztály áll 10,000, a' második 3000, a' harmadik 2500, a' negyedik 3000 emberekből. Az első Osztályt maga a' Spanyol fő vezér Gen. Canterrac viszi a' hegyek között Truxilló felé, a' hol Bolívar' megfészkelte magát. A' másodikkal Generális Monet nyomul a' tenger partjain ugyan azon pont felé. A' harmadik, közben e' két Osztályok között halad előfelé, 's szolgál a' kettő között közösülési lánczúl. Ezt

vezeti Generális Caratela. A' negyedik hátulról nyomakodik a' többek után a' Gen. Valdez vezérlése alatt.

Generális Odonojú, az a' Mexicói Vice-Király, ki ellen azért, hogy Iturbidével 1821-ben Egygyezésre lépett volt, Spanyol Országban árulási pert indítottak, Gibraltárban, a' hol mint számkivetett ügylakott, meghalt.

Olasz Ország.

A' valami fél esztendő előtt meghalozott Cardinalis Consalvi' barátjaiból és tisztelőiből álló társaság, melly már Girometti és Cerbera Romai híres mesterek által a' boldogult Cardinalis' nagy nevének örökösítésére szép emlékeztető pénzeket készített, azon S. Maria-ad-Martyres, vagy S. Maria-Rotonda nevű templomban, melynek ő Diaconusa volt, egy igen drága emlék-követ is emeltetett. A' társaság két Igazgatóji Herczeg Devonshire és Nagy Britanniai Király Ő Felségének Hannovera' részéről a' Romai Udvarnál lévő Követje Báró Reden engedelmet nyertek XII-dik Leo Pápa Ő Szentségétől, hogy ezen emléket azon Kereszt-kápolna nevű templomban állithassák-fel, melybe a' boldogult Kárdinalisnak szíve letétegetve nyugszik, az emlék-kőnek kifaragását pedig a' mi időnkbeli leghíresebb kőfaragóra Nemes Thorwaldsen Albertre bízták.

Az emlék-kő Carariai márványból faragtatott 's azon temető-sírra helyezettődött, melyben a' holtnak szíve van, 's a' mellyet annak hasonló kőből faragott mejjképe ékesít, melyről azt mondják, hogy az orriginálhoz hasonlóbb és nagyobb gondaldolgoztatott mejjképet találni lehetetlen volna. Ezen emlék Sept. 24-kén, majdcsak hat hónapokkal állittatott a' boldogultnak ha-

lála után. A' kövén illy irás olvastatik
megaranyozott broncz betűkkel:

D. O. M.

S. R. E. Diac. Cardinali. S. Mariae.

Ad. Martyres.

Cujus. Cor. Hic. Conditum. Est.

Hocce. Pietatis. Monumentum.

Amici. Tanti. Viri. Posuerunt.

M. D. C. C. C. XXIV.

Német Ország.

A' Monachiumi Ujság ekképpen irt
October' 26-kán: —

„Ferencz Károly Ő Cs. K. Fő
Herczégsege ma délelőtt vissza utazott in-
nét Bécs felé. Ő Cs. K. Fő Herczégsege,
mint előbbeni itt járásakor, mostani ittléte
alatt is folytatni méltóztatott az ezenfő vá-
rosban találtató nevezetesebb épületeknek és
közönséges intézeteknek megnézését. Minde-
nütt nagy esmeretséget és mindenek eránt
nagy lebocsátkozást nyilatkoztatott Ő Cs. K.
Fő Herczégsege, minden szíveket nagyon meg-
nyert, valamint ezen lebocsátkozás ugy
kiváltképpen azon szíves részvétel által,
mellyet Ő Fő Herczégsege a' mi Királyi
Házunknak jova eránt az által kimutatott,
hogy a' Királyné Ő Felségén történt sze-
rencsétlenség tudtára esvén, azonnal ide úta-
zott. Erre nézve mi azon Princzet, kit az
Isteni Gondviselés arra határozott, hogy
a' Sofia Királyi Herczegaszszonyságával
lejéndő összeházosodása által a' mi Kirá-
lyi Házunk 's az Austriai Császári Ház kö-
zött fennálló atyafisági összeköttetődést
még szorossebben összecsatolja 's az ál-
tal, a' két szomszéd atyafi népek között
szerencsésen fennálló barátsági állapotot
még jobban megerössítse, a' maga töl-
lünk való elútazásának alkalmatosságával
leghevesebb jó kívánásaink által elkísérjük.

Herczeg Beja (Don Miguel a' Portu-
galliai Infans), a' ki Oct. 15-dik napjától
fogva 23-dikáig Carlsruhe városában tar-
tozkodott, onnét 24-dikben Stutigárdba ér-
kezett 's az Anglus Kiraly fogadóba szál-
lott-be, 's ott is megállapodni szándékszott
néhány napokig.

Az Anhalt-Kötheni Herczegségben olly
rendelést tettek közönségessé, a' melly ál-
tal minden titkos vagy bezárkozó társasá-
gok, akár melly nevűek és czélzásúak le-
gyenek, az ollyan társaságok tudniillik, mel-
lyek előegygyezés szerént 's meghatározott
napokon és helyyeken gyülekeznek özsze,
's szóval vagy írással való törvények 's
Direktorok és előljárók által kormányoz-
tatnak, vagy határozásokat tesznek, négy
hetek alatt minden Statutumaiukat, a' tár-
saság' tagjainak laistromával 's az előljá-
róknak megnevezésével egyetemben, az Or-
száglás elejébe megnézés és megerössítés
végett beadni köteleztetnek.

Bécs.

Császár és Király Ő Felsége Herczeg
Trauttmansdorf Weinsberg Cs. R. Első
Fő Udvarimesterhez Oct. 29-kén bocsátott
Felséges Kabinéti írása által, Cs. K. va-
lóságos Titkos Tanácsos Gróf Czernin
Rudolph Janos Úr Ő Excellentiáját az Ő
megkülömböztetett tulajdonságaira és az Ő
Felsége személlye eránt viseltető hívségére
való tekintetből, Cs. K. Fő Camerariussá
nevezni méltóztatott. Ki is az ezen híva-
tallal járó hitet Oct. 31-kén az Ő Cs. K.
Felsége kezébe letévén, azután Ő, az egész
Cs. K. Fő Camerariusi Stáb' egygyütt lévő
személlyeinek bemutatott.